

SXEDIO.76F

9.2.1931: ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΜΕ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΣΤΟΝ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟ ΑΠΟΙΚΙΩΝ ΤΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΥΝ ΤΗΝ ΑΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΝΑ ΠΡΟΒΕΙ ΣΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΕΡΙΚΟΠΕΣ

Οι βουλευτές δεν περιορίστηκαν σε ενημέρωση του Κυπριακού λαού για την επιμονή της τοπικής Κυβέρνησης να δαπανήσει μέχρι και το τελευταίο γρόσι παρά να προβεί σε οποιανδήποτε οικονομία ή να περικόψει τις κρατικές δαπάνες, αλλά αφού συνήλθαν σε νέα σύσκεψη ενέκριναν νέο υπόμνημα το οποίο απευθυνόταν αυτή τη φορά προς τον υφυπουργό Αποικιών και με το οποίο κατάγγελλαν την πολιτική της κυβέρνησης.

Ανέφεραν οι κύπριοι βουλευτές σε μια επιστολή που ήταν παρόμοια με την ανακοίνωση που είχαν εκδόσει νωρίτερα προς τον Κυπριακό λαό:

"Εντιμότητα,

Οι ευσεβάστως υποφαινόμενοι, αποτελούντες τα Ελληνικά αιρετά μέλη του Νομοθετικού Συμβουλίου της Νήσου, λαμβάνομεν την τιμήν να απευθυνθώμεν εις την Υμετέραν εντιμότητα διά να καταστήσωμεν Υμάς ενήμερον της σοβαράς καταστάσεως των δημίων ημών πραγμάτων, ιδίως από οικονομικής και πολιτικής απόψεως και να επικαλεσθώμεν σύντονον την Υμετέραν προσοχήν και ενέργειαν προς πρόληψιν ανεπανορθώτων εις την νήσον ζημιών.

2. Συγκληθέντες κατά τα τέλη του παρελθόντος Νοεμβρίου εις την πρώτην σύνοδον του Νομοθετικού Συμβουλίου από της εκλογής ημών ήτις έλαβε χώραν κατά τον τελευταίον Οκτώβριον, έχομεν ως πρώτον ημών έργον την επιψήφισιν του νομοσχεδίου χρήσεως διά το έτος **1931**, όπερ κατετέθη ενώπιον ημών υπό της Κυβερνήσεως. Ατυχώς ο προϋπολογισμός των εσόδων και δαπανών του έτους **1931** από της απόψεως μεν των εσόδων, παρουσίαζεν εικονικήν κατάστασιν αποκρύπτουσαν την στυγνήν πραγματικότητα, από δε

της απόψεως των εξόδων, αποεδείκνυε πλήρη έλλειψιν προσαρμογής προς την σκληράν ανάγκην των περιστάσεων και έλλειψιν σοβαράς συναισθήσεως της οικονομικής κρίσεως διά της εξακολουθήσεως μιας αλογίστου σπατάλης διοικήσεως.

3. Θεωρούντες καθήκον ημών να παράσχωμεν πάσαν βοήθειαν εις την οικονομικήν ανόρθωσιν της χώρας διεξήλθομεν εις σειράν συνεδριάσεων, μετά πάσης προσοχής, την οικονομικήν κατάστασιν, οία ενεφανίζετο διά του προϋπολογισμού και παρέσχομεν την ειλικρινή ημών γνώμην και συμβουλήν προς την Κυβέρνησιν, προς πρόληψιν της απειλουμένης οικονομικής καταστροφής.

4. Παρ' όλην την πραγματικήν ή προσποιημένην αισιοδοξίαν των οικονομικών συμβούλων της διοικήσεως, ο προϋπολογισμός παρουσιάζει έλλειμα, ως κατετέθη λ.**70,000**, υπ. Τα έσοδα υπελόγιζον εις λ. **731,000** και τα έξοδα εις λίρας **801,000**.

5. Το έλλειμα τούτο των λιρών **70,000** υπελόγιζεν η Κυβέρνησις να καλύψη: α) Από τα πιθανά περισσεύματα της εκθέσεως του **1930** και β) διά της λήψεως λ. **49,000** λιρών από του αποθεματικό κεφάλαιο όπερ ωρίσθη ως τοιούτο και εφυλάττετο από ετών άθικτον.

6. Ο Προϋπολογισμός των εσόδων εις λ. **731,000** ήτο και είναι προφανώς αβάσιμος. Η οικονομική κρίσις, η οποία επέφερε την μείωσιν των εμμέσων ιδίως προσόδων της νήσου, ουχί μόνον δεν ηλαττώθη, αλλ' εξακολουθεί μετά επηυξημένης εντάσεως κατά το έτος **1931** και ουδέν σημείον εις τον ορίζοντα προμηνύει οιανδήποτε βελτίωσιν εντός του τρέχοντος έτους. Η αγοραστική δύναμις της χώρας εξηντλήθη, η σωρεία των κεκηρυγμένων και ακηρύκτων πτωχεύσεων, η οποία περιλαμβάνει τινάς των μεγαλυτέρων εμπορικών Οίκων της Νήσου, επηρέασε σοβαρώτατα και την πίστιν ην παρείχον εις την αγοράν διάφορα πιστωτικά ιδρύματα και την κίνησιν εν γένει του εμπορίου. Το αίσθημα, όπερ κατέλαβε πάντα ιδιώτην, λόγω της εξακολουθούσης κρίσεως, ήτο και είναι ο κατά το

δυνατόν περιορισμός των δαπανών κατ' αναλογίαν προς την ελάττωσιν των εσόδων και ούτω αι εμπορικάί εργασίαι περιορίζονται καταπληκτικώς και η εισαγωγή και μετ' αυτής οι δημόσιοι πρόσοδοι ελαττούνται συνεχώς. Τα μεταλλεία κλείουσιν, ή περιουρίζουσιν εις τοελάχιστον τας εργασίας και την παραγωγήν αυτών και εν γένει οι οικονομικοί πόροι της Νήσου, ο εις κατόπιν του άλλου, αποστραγγίζονται μέχρι σημείου δικαιολογούντος σοβαρωτάτην ανησυχίαν.

7. Εν τω μέσω της δεινής ταύτης οικονομικής καταστάσεως και υπό το φως μιας τόσοσ σκληράς πραγματικότητος, οι οικονομικοί σύμβουλοι της Κυβερνήσεως, διά λόγους ους μόνον αυτοί γνωρίζουσιν, εξακολουθούσι να παραγνωρίζωσι τελείως και να αγνοώσι την κατάστασιν, εμφανιζόμενοι μάλιστα μετά προβλέψεων αισιοδόξων περί αυξήσεως των προσόδων της νήσου, διά το έτος **1931**. Επεστήσαμεν την σύντονον προσοχήν της κυβερνήσεως εις το εσφαλμένον των αισιοδόξων υπολογισμών, των οποίων μάλιστα την ευθύνην δεν ετόλμησαν να αναλάβωσι οι εξαγγέλλοντες αυτούς προφήται της αδιορθώτου αισιοδοξίας και υπεδείξαμεν ότι το έλλειμμα του έτους **1931** δεν είναι δυνατόν να είναι μόνον **λ.70,000**, αλλ' ως απεδείξαμεν διά λεπτομερούς αναλύσεως των αριθμών, ότι θα υπερέβαινε τουλάχιστον τον αριθμόν των **λ.100,000**.

Υπεδείξαμεν εις την Κυβέρνησιν τους κινδύνους, ους ενέχει η αποτόλμησις της χρησιμοποίησεως του αποθεματικού κεφαλιού των **λ. 90,000** διά την κάλυψιν κρατικών προβλεπομένων ελλειμμάτων της ετησίας χρήσεως και δη μετά σειράν ετών σπατάλου διοικήσεως, η οποία απερρόφησεν εκατοντάδας χιλιάδων λιρών περισσευμάτων χρήσεως. Το αποθεματικόν τούτο των **λ.90,000** εσχηματίσθη προ ετών, προς αντιμετώπισιν μιας εκτάκτου και απροσδοκήτου οικονομικής καταστροφής λόγω λιμού ή άλλης τινός θεομηνίας και ουχί προς κάλυψιν των ελλειμμάτων μιας πολυδαπάνου διοικήσεως. Η

κατασπατάλησις τούτου εντός του προσεχούς έτους, θα αφήση την νήσον ως σκάφος ακυβέρνητον εν μέσω της οικονομικής θυέλλης στερούμενον και αυτής της Αγκύρας του και θα οδηγήση ασφαλώς προς πτώχευσιν. Προς αντιμετώπισιν της δεινής ταύτης οικονομικής καταστάσεως, εισηγήθηκεν κατ' αρχάς την περικοπήν του ποσού των λ. **70,000** εκ του προϋπολογισμού των εξόδων, αφίνοντες εις την διάθεσιν της Κυβερνήσεως το ποσόν, όπερ κατά πάσαν πιθανότητα προϋπολογίζομεν ότι θα εισπραχθή εκ των εσόδων του προσεχούς έτους και εκ των περισσευμάτων των λ. **21,000** του έτους **1930** και εκαλέσαμεν την Κυβέρνησιν όπως αναλάβη να διοικήση τον τόπον διά του ποσού τούτου, όπερ εθέσαμεν εις την διάθεσιν της, μη επιθυμούντες να αναμιχθώμεν εν ταις λεπτομερείαις της διαθέσεως αυτού μεταξύ των διαφόρων τμημάτων εδηλώσαμεν δε ταυτοχρόνως ότι είμεθα έτοιμοι αν εδίδετο δεκαπενθήμερος αναβολή της συζητήσεως, να συμμετάσχωμεν εις ειδικήν επιτροπήαν, η οποία να κανονίση την δαπάνην του ποσού τούτου εν ταις λεπτομερείαις.

9. Η πρότασις ημών απερρίφθη διά των ηνωμένων ψήφων των επισήμων μελών και των αιρετών οθωμανικών μελών. Εισελθόντες εις τας λεπτομερείας των διαφόρων κονδυλίων του προϋπολογισμού, υπεδείξαμεν διά σειράς τροποποιήσεων οικονομίας λ. **67,000** ως ακολούθως:

α). Ελλάττωσις προσωπικών αποδοχών. **1).** Διά καταργήσεως θέσεων λ. **6,337**, **2)** Διά μειώσεως των αυξήσεων **38,294**. β) Ελάττωσις άλλων επιβαρύνσεων **13,414**. (σημείωσις: εις το κονδύλιον τούτο περικλείεται η κατάργησις σκανδαλώδους επιδόματος εκ λ. **6,000** περίπου, αι οποίαι μετά την κατάργησιν της δεκατης, δίδονται εις απογόνους οθωμανικών τινών οικογενειών μεγιστάνων, άνευ οιασδήποτε νομικής υποχρεώσεως ως απεφάνθη ο Γενικός Εισαγγελεύς και καθ' ην εποχήν περιεκόπη αυτό το κονδύλιον των φαμάκων, άτινα περιέχονται εις απόρους υπό των Νοσοκομείων). γ). Εις ταύτα προσθετέα και ποσά διά

την ελάττωσιν των μισθών θέσεων, ας δεν δυνάμεθα να ελαττώσωμεν λόγω των περιορισμών του συντάγματος λ.8,956 ήτοι σύνολον λ. 67,003.

Τας οικονομίας ταύτας εστηρίξαμεν επί των ακολούθων αρχών:

(α). Την κατάργησιν προσωρινών περιττών θέσεων Αγγλων κυρίως υπαλλήλων, οι οποίοι προσφάτως διορισθέντες κατέκλυσαν τα διάφορα τμήματα άτινα εδιοικούντο επί σειράν δεκαετηρίδων διά προσωπικού πολύ μικροτέρου και εις τα οποία ουδεμία σοβαρά αύξησις εργασίας εσημειώθη.

β). Οι κάτω των λ.120 μισθοί εισηγήθημεν να μείνουν άθικτοι. Διά δε τους άνω των λ. 120 εισηγήθηκεν όπως η από του 1920-1921 ή μετά ταύτα δοθείσα αύξησις, λόγω της τότε αυξήσεως του τιμαρίθμου της ζωής, ελαττωθή κατά τα 2/3 αυτής συνεπεία αναλόγου πτώσεως του τιμαρίθμου.

γ). Μείωσιν κατ' αναλογίαν εις τους μισθούς των θέσεων, αι οποίαι εδημιουργήθησαν μετά το 1914.

10. Πάσαι αι τροποποιήσεις ημών αύται, αίτινες έτεινον προς ισοσκέλισιν του προϋπολογισμού, απεκρούσθησαν διά στερεοτύπου και τεχνητής πλειονοψηφίας των επισήμων και αιρετών οθωμανικών μελών.

11. Εκτός των άνω τροποποιήσεων, εισηγήθημεν και διαφόρους άλλας ουσιώδεις οικονομίας ως π.χ. τον περιορισμόν των οδοιπορικών, διά των οποίων το εξοικονομούμενον ποσόν θα ανήρχετο εις λ. 100,000 περίπου, ίνα ούτω δυνηθώμεν όχι μόνον την ισοσκέλισιν του προϋπολογισμού να επιτύχωμεν, αλλά και την μερικήν ανακούφισιν του λαού εκ των επαχθεστέρων ιδίως φόρων, οίτινες, λόγω της οικονομικής εξαντλήσεως των φορολογουμένων κατέστησαν μάλλον δυσβάστακτοι και την διάθεσιν ποσών τινών δι έργα πραγματικώς παραγωγικώς ανακουφιστικά, ως την ελάττωσιν του τόπου της γεωργικής τραπέζης και την βοήθειαν της εργατικής τάξεως, της οποίας η κατάστασις είναι πραγματικώς τραγική.

12. Την ελάττωσιν του αδικαιολογήτως υψηλού μισθολογίου υπεστηρίξαμεν δι' αριθμών επί τη βάσει της μειώσεως του τιμαρίθμου της ζωής και υπεδείξαμεν προς μίμησιν το παράδειγμα του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας εκ του οποίου και εδανείσθημεν την βάσιν προς επίτευξιν περικοπής του μισθολογίου.

13. Πάσαι αι προσπάθειαι ημών, ως ανωτέρω αναφερόμεν εματαιώθησαν αλλεπαλήλως διά της ψήφου των κυβερνητικών και τριών οθωμανικών μελών και ούτω επεψηφίσθη προϋπολογισμός ανισοσκελής και διά πρώτην φοράν από της αγγλικής κατοχής στηριζόμενος εις την χρησιμοποίησιν του αποθεματικού κεφαλαίου των λιρών **90,000** όπερ ως εσημειώσαμεν ανωτέρω διεφυλάχθη διά σκοπούς απρόοπτου οικονομικής καταστροφής. Η επιψήφισις του προϋπολογισμού τούτου, υφ' ας μάλιστα εγένετο περιστάσεις, αφ' ενός μεν επιδείνωσε την οικονομικήν δυσπραγίαν και κρίσιν, διά της εμπνεύσως αισθήματος σοβαρωτάτης και δεδικοιολογημένης ανησυχίας περί της οικονομικής τύχης του τόπου, αφ' ετέρου δε εξήγειρε βαθυτάτην δυσαρέσκειαν του λαού της νήσου, διά την περιφρόνησιν των εισηγήσεων των αντιπροσώπων των **83/100**, του πληθυσμού οι οποίοι πρισσότερον παντός άλλου, αισθάνονται και θα αισθάνωνται τας συνεπείας μιας ασώτου οικονομικής πολιτικής.

14. Και είναι μεν αληθές ότι, μετά το πέρας των εργασιών του Νομοθετικού Συμβουλίου, η Αυτού Εξοχότης ο Κυβερνήτης εξέφρασε προς τους αιρετούς αντιπροσώπους τας ευχαριστίας του διά την ειλικρινή βοήθειαν, ην παρέσχον εις την Κυβέρνησιν κατά τας συζητήσεις του Συμβουλίου, αλλ' εις ημάς, εντιμότε, ως αντιπροσώπου της μεγίστης πλειοψηφίας του Κυπριακού λαού, η τόσον εμφαντικώς και επιμόνως επιδειχθείσα περιφρόνησις προς την ειλικρινήν γνώμην και συμβουλήν, την οποίαν την παρέσχομεν πονούντες την ημετέραν χώραν και κατόπιν αλλεπαλλήλων απογοητεύσεων εκ της Κυβερνήσεως της νήσου, εν τη προσπάθειά να σώσωμεν από της Κυβερνήσεως άκαμπτos αναληγσία προς την

δεινήν κατάστασιν του λαού, ον διοικεί εμπνέει βαθυτάτην απαισιοδοξίαν περί σκοπιμότητος οιασδήποτε βοηθείας ημών προς το έργον της Κυβερνήσεως.

15. Εθεωρήσαμεν καθήκον ημών να εκθέσωμεν προς την Υμετέραν εντιμότητα, εκ της οποίας τασάκις ηκούσθησαν συμβουλαί και προτροπαί συνεργασίας των αντιπροσώπων του τόπου, προς την Κυβέρνησιν, μίαν κατάστασιν απελπιστικώς οικτράν από πάσης απόψεως. Εχομεν την πεποίθησιν ότι αν η Υμετέρα εντιμότης ήθελε λάβη τον κόπον να αναγνώση επισταμένως τα πρακτικά των συζητήσεων του Νομοθετικού Συμβουλίου κατά την επιψήφισιν του προϋπολογισμού και να επιληφθή σοβαράς μελέτης της καταστάσεως, να εξαγάγη θλιβερά συμπεράσματα περί του δυνατού ή της σκοπιμότητος, οιασδήποτε συνεργασίας και τα τοιαύτα απαισιόδοξα συμπεράσματα, θα συμφωνώσι προς εκείνα, τα οποία μετά πικρίας και λύπης συνηγάγομεν ημείς οι επί τόπου γνωρίσαντες την κατάστασιν. Και έχομεν περιπλέον την πεποίθησιν, ότι το γενικώτερον συμπέρασμα της τοιαύτης μελέτης είναι, ότι και η Υμετέρα Εντιμότης θα αντιληφθή πόσον ματαία και εκ των προτέρων καταδεδικασμένα είναι οιαδήποτε προσπάθεια του λαού αυτού, προς επίτευξιν οιασδήποτε γενναίας βελτιώσεως της τύχης του, εφ' όσον δεν αφήεται ελεύθερος να ακολουθήση τον ιστορικόν δρόμον, των προαιωνίων αυτού πόθων και παραδόσεων.

Διατελούμεν της Υμετέρας Εντιμότητος ευπειθείς θεράποντες.

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Λευκωσία τη 7 Φεβρουαρίου 1931.